

Samrådshandling

Förslag till nytt naturreservat

Skålhamra kvighage, Skålhamra

Inledning

Kommunstyrelsens stadsbyggnadsutskott gav i juni 2010 stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att påbörja arbetet med naturreservatsbildning för Skålhamra kvighage. En skötselplan togs fram 2010 och ett första underlag till ett förslag för naturreservatsbildning togs fram under våren 2012. Förslaget för bildandet av naturreservatet Skålhamra kvighage gick sedan ut på samråd. Under samrådet inkom önskemål om att utvidga naturreservatets gränser. Ett beslut fattades om att undersöka möjligheterna att se över gränsdragningen för det föreslagna naturreservatet. Under 2018 påbörjades en uppdatering av skötselplan, reservatsföreskrifter och gränsdragning. Beslutet togs att behålla befintlig avgränsning för det föreslagna naturreservatet. Ett nytt samråd kommer att genomföras under hösten 2022.

Marken ägs av Täby Fastighets AB, ett av Täby kommun helägt bolag, och området som föreslås ingå i naturreservatet berör fastigheterna Skålhamra 4:1, Torslunda 2:6, Fällbro 4:1 och samfällighet Torslunda S:8.

Förslag till bildandet av ett nytt naturreservat och tillhörande skötselplan har tagits fram av naturvårdskonsulten Calluna i samråd med TFAB, Täby kommun, nuvarande arrendator för Skålhamra 4:1 och Täby hembygdsförening. Förvaltare av naturreservatet kommer att vara Täby kommun och den praktiska skötseln kommer att utföras av Täby kommun i samverkan med arrendator och Täby hembygdsförening.

Förslaget bedöms överensstämma med kommunens översiktsplan.

Innehåll

Samrådshandling	1
Inledning.....	2
Förslag till beslut	4
Administrativa data.....	4
Beskrivning av området och reservatets värden	5
Allmän beskrivning och landskapssammanhang	5
Kulturhistoriska värden	6
Biologiska värden	6
Geologiska värden	7
Värden för friluftslivet och föreningslivet	7
Indikatorarter	8
Tillgänglighet.....	8
Bevarandevärden.....	9
Syfte.....	9
Prioriterade bevarandevärden	10
Reservatsföreskrifter	11
A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde	11
B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång ..	12
C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken.....	13
D. Undantag från föreskrifterna	14
Föreskrifternas ikraftträdande	14
Naturvårdsförvaltning och tillsyn.....	14
Upplysningar	15
Reservatsbeslutets förenlighet med mål, planer och program	15
Nationella miljökvalitetsmål	15
Översiktsplan och befintliga områdesbestämmelser	16
Intresseprövning och avgränsning.....	16

Förslag till beslut

I samband med att kommunfullmäktige beslutar att inrätta naturreservatet efter genomfört samråd (denna handling) kommer beslutet att lyda enligt nedan:

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige i Täby kommun den XX månad 20XX att inrätta Skålhamra kvighage naturreservat enligt beslutskarta, se bilaga 3, med syfte och föreskrifter.

Med stöd av 3§ i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Täby kommun bifogad skötselplan med mål, riktlinjer och åtgärder för naturreservatets långsiktiga vård. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. (Se sidan 7, Naturvårdsverkets vägledning)

Naturreservatets namn ska vara Skålhamra kvighage naturreservat.

Bilagor:

- Skötselplan
 - Bilaga A, Skötselkartor
 - Bilaga B, Uppföljning av kärlväxter och fjärilar
- Översiktskarta
- Beslutskarta
- Friluftskarta

Administrativa data

Namn:	Skålhamra kvighage
Kommun:	Täby
Län:	Stockholm
Lägesbeskrivning:	Reservatet ligger i norra delen av Täby kommun, väster om Vallentunasjön.
Gräns:	Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga C. Området har markerats med heldragen linje på bifogad karta, bilaga B.
Koordinat i rikets system:	SWEREF 99 18.00

Naturgeografisk region: Svealands sprickdalslandskap med lerslättdalar och sjöbäcken (24).

Fastigheter:	Skålhamra 4:1, Torslunda 2:6, Fällbro 4:1 och Torslunda S:8.
Fastighetsanknutna rättigheter:	Skålhamra kvighage upplåts av Täby Fastighets AB (TFAB) med arrendeavtal. Arrendatorerna har rätt att bruka marken i området. Samfällighet Torslunda S:8 i södra delen av naturreservatet. Delägare i samfälligheten är Torslunda 2:2, 2:4, 2:5 och 2:10 och avser väg för transport av båt till båtplatser vid stranden till Vallentunasjön.
Area:	Totalt 29 ha, varav landarealen är 22,4 ha.
Markägare:	Täby Fastighets AB (TFAB) helägt kommunalt bolag.
Förvaltare:	Täby kommun

Beskrivning av området och reservatets värden

Allmän beskrivning och landskapssammanhang

Skålhamra kvighage är ett 29 ha stort land- och vattenområde i norra delen av Täby kommun, väster om Vallentunasjön. Skålhamra kvighage ligger i ett odlingslandskap som fortfarande präglas av en mosaik av betesmarker, åkrar, lövrika skogar och öppna marker som tidigare varit slåttermarker, men som nu är hagar eller håller på att växa igen med skog.

Naturreservatet består till största delen av en betad hage där det finns både öppna partier, trädklädd betesmark och en liten dunge dominerad av gran. Det dominerande trädslaget i hagen är björk och det finns även gott om enbuskar.

Naturreservatet omfattar en del av de strandnära miljöerna och vattenområdet vid Vallentunasjön. Här finns fuktlövskog och vass. I söder, utanför hagen, finns en bård med barrblandskog.

Kulturhistoriska värden

Människans närvaro, från järnålder till idag, är påtaglig i landskapet i Skålhamra kvighage. Floran som formats av hävden har ett kulturhistoriskt värde likväl som ett biologiskt. Detsamma gäller landskapsbilden och mosaiken av naturtyper.

De äldsta spåren av en bofast befolkning är från perioden runt år noll. Det är troligt att människan sedan dess bott och använt området som jordbruksmark. Det finns rester av hägnader från äldre järnålder i form av stensträngar..

Området har hävdats genom bete eller slåtter under flera hundra år. De äldsta uppgifter som finns om områdets markanvändning är från 1600-talets början. Det är en karta som visar på öppen mark i nordöstra delen och trädbevuxen mark i de sydöstra delarna av den nuvarande hagen. Fördelningen av öppen och trädklädd mark från 1600-talet stämmer väl överens med en ägobeskrivning från 1764. Den visar att stora delar är slåttermark, men att de södra delarna användes som betesmark.

Skålhamra kvighage är en del av det som kallas "Runriket". Runriket är ett fornlämningsrikt område mellan norra Täby kommun och Södra Vallentuna. De båda kommunerna samarbetar genom att lyfta fram området och tillgängliggöra det för allmänheten. Norr om naturreservatet vid Täby golfklubbs golfbana finns två runstenar, resta av Skålhamrasläkten runt år 1000 e.Kr. Runstenar restes vid ägogränser eller längs färdvägar. Trakten runt Skålhamra kvighage var då bebodd och marken i det som idag är Skålhamra kvighage var antagligen ianspråktagen som jordbruksmark redan då.

I hagen finns flera fasta fornlämningar. En grav i form av en stensättning som var en vanlig gravtyp under bronsålder och tidig järnålder och tolv stensträngar har registrerats. De är från äldre järnålder och dess syfte var att hålla djur ute från små åkrar. Idag är det svårt att se ytorna som hägnaderna avgränsar, men vissa av stensträngarna är tydliga.

Biologiska värden

Den hävdade marken har en rik flora med arter som rödklint, brudbröd, ängsvädd, nattviol och darrgräs, vilka har ett stort bevarandevärde. Det förekommer även fler sällsynta arter som har ett högt bevarandevärde, som ormtunga vid strandängen och låsbräken i de torrare partierna i västra delen av hagen. Det finns även uppgifter från 1994 om att fältgentiana växer i hagen.

I betesmarken finns en hög artrikedom av vaxskivlingar. De finns i ett sådant antal och med sådan artsammansättning att de kan beskrivas som ett vaxskivlingssamhälle.

Dessa arter uppträder i utmagrade hävdade gräsmarker och bildar tack vare stabila förhållanden känslig mykorrhiza med örter och gräs. För att detta ska kunna byggas upp och bestå krävs just de goda förekomster av hävdgynnade kärlväxter som växer i Skålhamra kvighage.

De stabila förekomsterna av en hävdgynnad och sammansatt flora ger goda förutsättningar för en rik insektsfauna. I Skålhamra kvighage har den goda förekomsten av dagfjärilar och bastardsvärmare ett viktigt bevarandevärde.

Området ligger vid Vallentunasjön och relativt nära andra värdefulla betesmarker som Täby prästgårds naturreservat. Det ger vissa förutsättningar för spridning mellan Skålhamra kvighage och andra miljöer med värden knutna till öppna, hävdade marker.

Mellan stranden och vassen finns en betad gräsmark som översvämmas om våren och skapar en blå bård med mycket goda förutsättningar för gäddlek. En blå bård innebär ett öppet vattenområde mellan land och vass. Åtgärder planeras genom klippning av kanaler och vattenspeglar i den täta vassen. Det kommer att gynna både gädda och sjöfågel.

Området betas idag av nötkreatur. Kompletterande betesputs och röjning görs idag av arrendatorn och hembygdsföreningen. Vid reservatsbildningen kommer kommunen att ha huvudansvaret för betesmarkens skötsel.

Geologiska värden

Berggrunden består av intermediära till sura bergarter, till exempel granit. Berggrundsformerna är flacka och jordarterna domineras av postglacial lera och gytjelera närmare sjöstranden. Inom området förekommer även inslag av moränryggar med sandig morän och i de lägre liggande, fuktigare, områdena förekommer torv. Inom reservatet finns även kullar med berg i dagen samt block.

Värden för friluftslivet och föreningslivet

Området ligger naturskönt och har potential att utgöra en del i ett större strövområde. Hagen erbjuder möjligheter att uppleva och utforska platsens rika natur- och kulturhistoriska värden. Platsen används idag av flera ideella organisationer. Bland annat brukar hembygdsföreningen träffas varje vecka för att sköta hagen. De anordnar också blomstervandringar i samarbete med naturskyddsföreningen. Hagen har ett pedagogiskt värde, vilket planeras att lyftas fram genom utveckling av fler stigar och pedagogiska skyltar.

Indikatorarter

Skålhamra kvighage har flera olika mycket artrika miljöer. Nedan (tabell 1) följer exempel på indikatorarter som visar på en hög biologisk mångfald. Flera av arterna är rödlistade och riskerar att försvinna från Sverige. Det finns också flera arter som står med i EU:s art- och habitatdirektiv. För en fullständig redovisning av Skålhamra kvighages naturvårdsarter se tabell 3 i skötselplanen.

<i>Månlåsbräken</i>	NT
<i>Ormtunga</i>	LC
<i>Äkta nattviol</i>	LC
<i>Sepiavaxskivling</i>	VU
<i>Scharlakansvaxskivling</i>	NT
<i>Sexfläckig</i>	NT
<i>bastardsvärmare</i>	
<i>Bredbrämad</i>	NT
<i>bastardsvärmare</i>	
<i>Rördrom</i>	NT

Tabell 1. Exempel på indikatorarter i Skålhamra kvighage och deras klassning enligt rödlistan. Rödlistan delar in växter, djur och svampar i kategorierna: LC=Livskraftig, NT=Nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad, CR=Akut hotad och RE=Nationellt utdöd.

Tillgänglighet

Reservatet är tillgängligt för allmänheten och nås med bil, kollektivtrafik, cykel eller till fots. En grusad parkeringsplats ska anläggas i naturreservatets norra del.

Skålhamravägen. Parkeringen ska innehålla platser för bil och cykel. Den närmsta busshållplatsen är lokaliserad ca 2 km från reservatet, längs Sandavägen. Buss 684 mellan Täby centrum och Upplands Väsby trafikerar sträckan.

Täby kommun och Vallentuna kommun arbetar tillsammans för att skapa en gång- och cykelväg runt Vallentunasjön. Delar av stråket är färdigbyggt. I reservatet planeras en stig söder om hagen, från vägen ner till sjöstranden, som ska ansluta till gång- och cykelvägen. Entréer till hagen ska finnas i söder nära stranden, vid Skålhamravägen, och i norr i anslutning till parkeringen. Friluftslivets intressen ska i huvudsak tillgodoses genom enkla anordningar med hänsyn till reservatets naturliga förutsättningar.

Bevarandevärden

Skålhamra kvighage har en mycket lång historia som betes- och slåttermark. Det är ett område med en rik flora och fauna som skapats genom kontinuerlig hävd som sträcker sig åtminstone 400 år tillbaka i tiden. Spår tyder på att hävden är obruten från järnåldern. De äldsta bevarade spåren tyder på hävd och djurhållning från denna tid. Det ger en hög täthet av hävdgynnade växter och svampar, en rik insektsfauna och goda förutsättningar för fåglar som vill ha mosaikartade miljöer med hög produktion av insekter.

Även på nationell nivå utgör Skålhamra kvighage en bevarandevärd miljö på grund av den långa hävden. Eftersom konstgödsel heller inte använts har det lett till en mycket hög artrikedom. Ogödslade betesmarker har minskat kraftigt och är en av Sveriges hotade naturmiljöer.

Syfte

Syftet med en reservatsbildning är att bevara en av kommunens artrikaste betesmarker. Skålhamra kvighage har höga bevarandevärden både vad gäller biologisk mångfald och kulturvärden. Beteshagen bidrar till ett mosaikartat landskap då den innehåller en blandning av olika landskapselement som hagmark, hassellundar och strandbete. I hagmarken finns flera rödlistade arter, varav flera ingår i åtgärdsprogram eller artskyddsförordningen. Artrikedom är starkt knuten till ogödslade seminaturliga gräsmarker och beroende av en kontinuerlig skötsel för att finnas kvar på platsen. Det är därför viktigt att bete av framförallt kor upprätthålls på platsen. Det beror på att olika betesdjur betar olika och denna hagmark är anpassad efter kobete.

En reservatsbildning skulle även bevara de historiska värdena. Hagen är en del av ett kulturpräglad landskap och innehåller flera lämningar från järnåldern i form av stensträngar och gravar. Växtligheten utgör ett så kallat levande fornminne, vilket speglar den gamla markanvändningen som bibehållits i stort sett sedan järnåldern.

Genom en reservatsbildning säkerställs allmänhetens tillgång till naturområdet. Tillgängligheten för allmänheten kan också öka genom att anlägga en parkering, sätta upp informationsskyltar och markera ut leder.

Prioriterade bevarandevärden

Nedan anges de prioriterade bevarandevärdena för området. De prioriterade bevarandevärdena är ovanliga i dagens jordbrukslandskap och utgör ett levande fornminne av den långvariga beteshävd.

Marks lag:	Betesmarker på torr till frisk mark med dungar, buskar och träd.
Strukturer:	Betesmark på fuktig mark i strandzonen, i anslutning till Vallentunasjön. Sötvatten, inklusive vassområden.
Växt- och djursamhällen:	Hagmark som hävdats under lång tid med hävdade öppna ytorna och mosaik med mindre hårt betade partier och glest spridda enbuskar och träd.
Friluftsliv:	Hävdsgynnad flora. Insekter knutna till hävdade marker. Rikedom av vaxskivlingar. Lek- och uppväxtområde för gädda. Upplevelser av ett rikt natur- och kulturlandskap.

Förvaltningsinriktning

Syftet med skötseln är att:

- Bevara landskapskaraktären.
- Bevara och förstärka livsmiljöer för prioriterade hotade arter.
- Bevara och utveckla de biologiska värdena knutna till den hävdade betesmarken och strandzonen i Skålhamra kvighage.
- Utveckla delar av hagen så att beteshävd kan öka och stärka de värden som är knutna till friska och fuktiga betade marker.
- Bevara och synliggöra det välbevarade kulturlandskapet.
- Bevara och synliggöra fornlämningarna i området.
- Underlätta allmänhetens tillträde och vistelse i området.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar kommunfullmäktige med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, MB, och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Föreskrifterna med stöd av 7 kap. 5 § MB riktar sig till fastighetsägare och innehavare av särskild rätt såsom jakträttsinnehavare, jordbruksarrendatorer, hyresgäster och innehavare av servitut och innehåller inskränkningar i deras rätt att använda mark- och vattenområde för att säkerställa att syftena med inrättandet av naturreservatet uppnås. Dessa kallas A-föreskrifter nedan.

Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB riktar sig också till fastighetsägare och innehavare med särskild rätt. I dessa anges vad dessa måste tåla genom att förvaltaren av naturreservatet ges rätt att vidta olika typer av åtgärder för att säkerställa att syftena med inrättande av naturreservatet uppnås. Dessa kallas B-föreskrifter nedan.

Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB riktar sig till allmänheten och innehåller inskränkningar i rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom området. Dessa kallas C-föreskrifter nedan.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. på land eller i vatten spränga, schakta, utfylla, tippa, bedriva täkt, muddra eller bedriva annan verksamhet som väsentligen kan ändra områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden, bottnar, vattenomsättning eller förutsättningar för växt- och djurliv,
2. avverka, röja, skogsodling eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet,
3. uppföra byggnad, mast, brygga, väg eller annan anläggning,
4. dra fram mark- eller luftledning,
5. framföra motordrivet fordon och parkera på annan än anvisad plats,
6. anordna upplag,

7. kalka, gödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
8. utfordra betesdjur mer än under en kortare period efter betespåsläpp,
9. införa för trakten främmande växt och djurart/ras,
10. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning.

Dessutom gäller: Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt. Åtgärder som är nödvändiga för att kunna bruka och sköta reservatsområdet eller för att kunna utöva sin särskilda rätt, ex drift av jordbruksfastighet är undantagna.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. naturvårdsinriktad avverkning, röjning, gallring, ringbarkning, stubbfräsning, bränning, kvarlämnande av död ved, betesdrift, slåtter och hamling i syfte att utveckla och bevara områdets natur- och kulturvärden i enlighet med anvisningar i skötselplanen,
2. framföra motordrivet fordon vid skötsel av djuren i hagen eller vid andra skötselåtgärder, eller i samband med brandbekämpning eller annan blåljusverksamhet,
3. flytt av vindfällan (nedblåsta träd) inom reservatet som fällts genom hård vind,
4. begränsa och förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällade granar och barkning, (inga träd får föras ut ur reservatet med undantag för de i p. 3 angivna nedblåsta träden)
5. åtgärder i syfte att minska utbredning samt förebygga etablering och spridning av invasiva främmande arter,
6. vattenvårdsåtgärder i syfte att gynna livsmiljöer för fågel och fisk i form av vassklippning och grävning och upprätthållande av kanal,

7. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatskyltar och övriga upplysningsskyltar,
8. underhåll av stigar, utmärkning av stigar och anordnande av stängselgenomgångar och rastplatser och torrtoalett,
9. anläggande och underhåll av parkeringsplats,
10. anläggande och underhåll av stängsel,
11. anläggande av spång med plattform/brygga och utsiktstorn vid Vallentunasjön,
12. uppsättning av holkar för djurlivet,
13. undersökningar av att växt-, djur- och svamparter och andra naturförhållanden genomförs som ett led i uppföljningen av naturreservatets syfte och mål.

Åtgärderna beskrivs närmare i bifogad skötselplan, bilaga A.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att:

1. gräva, hacka, borra eller på annat sätt skada markytan, berg, jord eller sten,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
3. skada vegetationen genom att gräva upp eller plocka blommor, gräs, mossor, svampar, lavar eller på något annat sätt ta bort eller skada växter (att plocka frukt, bär och matsvamp är dock tillåtet),
4. elda annat än på anvisad grillplats,
5. medföra hund eller annat husdjur som ej är kopplad,
6. rida (förbudet gäller inte arrendatorn, men får inte ske så att markskador eller skador på flora och fauna uppstår),
7. cykla (det är dock tillåtet att leda cykel genom reservatet),
8. på ett störande sätt använda musikanläggning, musikinstrument eller dylikt,
9. framföra motordrivet fordon samt bruka störande motordriven anordning för lek eller sport,
10. ställa upp husvagn, fordon eller liknande,
11. parkera annat än på anvisade platser,

12. lyfta eller landa med luftfarkost,
13. tälta,
14. samla in växter, svampar och insekter i uppföljnings-, undervisnings- eller forskningssyfte utan att samråda med kommunen.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

D. Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte gälla följande:

1. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra de åtgärder som ska tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifterna B1 – B13,
2. åtgärder som syftar till att uppnå och bibehålla god ytvattenstatus i Vallentunasjön, och som har godkänts av kommunen,
3. tillfälligt upplag i samband med åtgärder för jordbrukets behov eller reservatets skötsel,
4. införandet av för trakten främmande betesdjur i samband med beteshävd,
5. transportera båt på land till Vallentunasjön i enlighet med gällande servitut.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkommer från trycket i länets författningssamling. Ordningsföreskrifterna under punkt C ovan gäller även om de överklagas, i enlighet med 7 kap. 30 § miljöbalken.

Naturvårdsförvaltning och tillsyn

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Täby kommun bifogad skötselplan (bilaga A) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. Täby kommun är förvaltare av naturreservatet i enlighet med 2 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Markägare är även fortsatt kommunens fastighetsbolag TFAB. Stadsbyggnadsnämnden står för obligatoriska investeringar så som utmärkning av gränser och skyltning av reservatet. I övrigt fördelas ansvaret och kostnaden för skötsel och underhåll i enlighet med överenskommelser inom kommunen. Beslutet innebär att stadsbyggnadsnämnden

via naturdrift på Samhällsutvecklingskontoret ansvarar för skötsel av reservatet. Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd är tillsynsmyndighet för naturreservatet. Stadsbyggnadsnämnden behandlar tillstånds- och dispensansökningar från föreskrifterna. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för fornlämningar.

Upplysningar

Täby kommun erinrar om övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön, av vilka kan nämnas följande:

- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § miljöbalken.
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Bestämmelserna i 16 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter om att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti inte får löpa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Reservatsbeslutets förenlighet med mål, planer och program

Nationella miljö kvalitetsmål

Skyddet av området bedöms bidra till att uppfylla miljö kvalitetsmålen Levande sjöar- och vattendrag, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv.

Reservatsbeslutet stödjer det nationella miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö*, vilket innebär att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en lokalt och globalt god miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Beslutet stödjer även det nationella miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*, vilket innebär att den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, arternas livsmiljöer och

ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas och människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald.

Översiktsplan och befintliga områdesbestämmelser

Förslaget bedöms överensstämma med kommunens gällande översiktsplan, *Översiktsplan Täby 2050- Staden på landet*. Där pekas området ut som blivande naturreservat.

Förslaget stämmer överens med kommunens grönplan. Skålhamra pekas ut som ett viktigt område för grön infrastruktur och som värdekärna för odlingslandskapet. Området pekas ut som strövområde, vilket möjliggör för kommunens invånare att gå långa sträckor genom obruten natur.

Förslaget bedöms stämma överens med Täby kommuns handlingsplan för god ytvattenstatus. Reservatsbildningen kommer inte att påverka utpekade förbättringsåtgärder i handlingsplanen.

Förslaget område omfattas inte i nuläget av några gällande detaljplaner eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen.

Området ligger delvis inom strandskyddsområde som sträcker sig 300 meter upp på land från Vallentunasjöns strandlinje och 100 meter ut i vattnet. Det blivande naturreservatet ligger inom området *Skålhamravägen*, ett område som är av riksintresse för kulturmiljövården. Området ligger även inom *Rösjön-Vallentunasjön-Rönninge by*, som är ett riksintresse för friluftsliv.

Intresseprövning och avgränsning

Täby kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovan nämnda värden för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det skydd som behövs för att bevara och utveckla områdets naturvärden bör föreskrifterna omfatta förbud mot exploateringsföretag och reglering av skogsbruk och bete.

Sakägare är det kommunalägda fastighetsbolaget TFAB som är markägare. Därutöver finns sakägare i form av arrendator för Skålhamra gård och ett servitut som innehas av Torslunda gård.

Täby kommun har i enlighet med 24-26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skickat förslaget till naturreservat på remiss till berörda sakägare och myndigheter.

Samhällsutvecklingskontoret